

AXBOROT TEXNOLOGIYALARINI KASBIY FAOLIYATDA QO‘LLASH

Abdurahmonova Matluba Akmaljon qizi

Andion davlat pedagogika instituti

ANNONATSIYA

Biz bu maqolada hozirgi zamonda axborot texnologiyasini hayotimizda qolash va nimalarga e'tibor berishimiz haqida yoritib o'tamiz.

Kalit so'zlar: Texnologiya, kompyuter, telefon, internet, It, axborot boshqaruvi, axborot texnologiyalarning turlari va boshqalar.

KIRISH

Axborotni boshqarish

Ushbu atama har qanday turdagi ma'lumotlar bilan bog'liq rejalashtirish, qurish, tashkil etish, boshqarish, o'qitish va nazorat qilishni anglatadi. Bu atama ma'lumotlarning o'ziga ham, odamlar, asbob-uskunalar, moliyaviy resurslar va texnologiyalar kabi tegishli resurslarga ham tegishli bo'lishi mumkin. Axborot - bu bilimlarni uzatish va uzatish jarayoni: shakllar, ma'lumotlar va tushunchalar, ularni boshqa shaxs, muassasa yoki jamiyat uchun ochiq qilish maqsadida tadqiqotlar. Ushbu jarayonning sifati shaxsning xatti-harakati va munosabati o'zgarishi ma'lumotni oladimi yoki yo'qligini aniqlaydi. Shuni esda tutish kerakki, ma'lumot bilim bilan sinonim emas.

Axborot atamasi quyidagi atributlarga ega:

- fakt atamasining deyarli sinonimi sifatida qaraladi;
- allaqachon ma'lum bo'lgan narsalarni mustahkamlash;
- xabarni tanlashda tanlash erkinligi;
- bilim olinadigan xom ashyo;
- tashqi dunyo bilan almashinadigan va passiv qabul qilinmagan narsa;
- uning qabul qiluvchiga ta'siri nuqtai nazaridan aniqlanadi;
- Muayyan vaziyatda noaniqlikni kamaytiradigan narsa.

Axborot va bilim o'zaro bog'liq, ammo sinonim emas.

Shuningdek, bilimning ikki turini ajratish kerak: ma'lumotga aylanadigan, ko'paytirilishi, yopishtirilishi, o'tkazilishi, sotib olinishi, sotilishi va hokazo bo'lgan xom bilimlar – va yashirin bilim. Ular uchun belgilar yoki kodlarga aylantirish juda qiyin, chunki ularning tabiati o'rganish jarayonlari bilan bog'liq bo'lib, butunlay ma'lum kontekstlarga bog'liq.

Bilimning uch xil turi mavjud:

- aniq bilim: bu allaqachon ma'lum bir qo'llab-quvvatlashga (kitoblar, hujjatlar va boshqalar) asoslangan va ma'lum bir mavzu bo'yicha mavjud bilimlarni tavsiflovchi ma'lumotlar to'plami;

- yashirin bilim: bu ma'lum bir mavzu bo'yicha amaliy bilimlarning to'planishi, bu bilimga ega bo'lganlarning tajribasi va shaxsiyati bilan bog'liq e'tiqodlar, his-tuyg'ular va boshqa omillarni qo'shadi;

- strategik bilim: bu mutaxassislar bilimlarini qo'shib, qo'shimcha ma'lumotlardan shakllangan aniq va yashirin bilimlarning kombinatsiyasi.

Davenport va Prusak (1998, p.18) ma'lumotlar, ma'lumotlar va bilimlarni kontseptsiyalashtiradi. Biroq, ular ma'lumot atamasiga ko'proq e'tibor berishadi: "axborot, bundan tashqari, bu xom ma'lumotlar va oxir-oqibat olinishi mumkin bo'lgan bilimlar o'rtasidagi bog'liqlik sifatida xizmat qilishdan tashqari, uchtasini ham o'zichiga olgan atama."

Axborot yozma (bosma yoki raqamli), og'zaki yoki audiovizual shakldagi yozma (yozilgan) bilimdir. Axborot ma'no elementlarini o'zichiga oladi. Bu fazoviy-vaqtinchalik tayanchga yozilgan xabar orqali ongli mavjudotga uzatiladigan ma'no: bosma, elektron signal, tovush to'lqini va boshqalar (LE CODIC).

Axborot texnologiyalarining turlari

AT dan strategik foydalanish imkoniyatlari to'g'risida ma'lumot olish uchun uni o'zichiga olgan to'plamni bilish kerak. Quyidagilarni IT deb hisoblash mumkin

Kategoriyalar:

- a) apparat texnologiyasi;
- b) Axborot tizimlari;
- c) ofisni avtomatlashtirish;
- d) Kompyuter injiniringi va dizayni;
- e) sanoatni avtomatlashtirish;
- f) o'ziga xos avtomatlashtirish resurslari;
- g) Multimedia resurslari.

Axborot texnologiyalarining eng dolzarb to'plamini ushbu tizimlashtirish asosiy strategik foydalanishni tadqiq qilish uchun qisqacha qo'llanma bo'lib xizmat qiladi va doimiy ravishda yangilanib turishi kerak, chunki Axborot texnologiyalariga oid har qanday tasnif ushbu sohadagi yutuqlar tezligi tufayli tezda eskiradi.

Quyidagi tipologiya va IT misollari:

a) Axborot texnologiyalarini rejalashtirish bilan bog'liq texnologiyalar - axborot texnologiyalari metodologiyalari; ma'lumotlar va jarayonlarni modellashtirish; tayyorlash metodologiyasi Informatika bosh rejasi;

b) Tizimlarni ishlab chiqish bilan bog'liq texnologiyalar - tizimlarni ishlab chiqish metodologiyalari; loyihalarni boshqarish metodologiyasi; dasturni sinovdan o'tkazish va disk raskadrovka usullari; tizimli tahlil usullari; tizimlarni loyihalash texnikasi; prototip texnikasi; ma'lumotlar bazasini loyihalash texnikasi; dasturlash texnikasi;

v) Dasturiy ta'minotni qo'llab-quvvatlash bilan bog'liq texnologiyalar - operatsion tizimlar; ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari; teleprocessing dasturi; kommunal xizmatlar; ishlash monitorlari; dasturlash tili; dastur generatorlari;

d) Ishlab chiqarish jarayonlari va operatsiyalari bilan bog'liq texnologiyalar - PCP; salohiyatni rejalashtirish; samaradorlikni boshqarish;

e) apparat ta'minoti bilan bog'liq texnologiyalar - superkompyuterlar; katta kompyuterlar; kompyuter tarmog'i; mahalliy tarmoqlar; mikro-mainfreym aloqasi; mikrokompyuterlar; RISC arxitekturasi; grafik stantsiyalar.

Axborot texnologiyalari endi raqobatbardoshlikni rag'batlantirish va raqobatchilarga nisbatan raqobat ustunligini qo'lga kiritish va saqlab qolish vositasi sifatida qo'llaniladi.

- IT salohiyati bo'yichabosh direktorning pozitsiyasi;

IT-mutaxassislarining loyihalarga ustuvorlik berish imkoniyatlarining etishmasligi;

- strategiyalarni tushunish qobiliyatining pastligi;

- Strategiya aloqa jarayonidagi muammolar

- CIO (bosh axborot xodimi) lavozimida yuqori aylanma.

• Raqobat kuchlari va strategiyalari tushunchalarini tushunish;

• Kompaniya uchun muhim raqobat kuchlarini aniqlash;

• Kompaniya qabul qiladigan strategiyalarni aniqlash;

• Axborot texnologiyalarining ta'sirinibaholash;

• Kompaniyaning axborotga bog'liqlikdarajasini aniqlash Texnologiya;

• Axborot texnologiyalarini strategik qo'llashimkoniyatlarini aniqlash..

Tashkilotlarda Axborot texnologiyalarini joriy etishda e'tiborga olinadigan yana bir muhim jihat bu jarayonda rahbar xodimlarni qo'llab-quvvatlash bilan bog'liq. Boshqa ishtirokchilarga ta'siriva loyiha homiysi sifatidagi roli tufayli IT strategiyasining muvaffaqiyat darajasi va yuqori boshqaruv tomonidan qo'llabquvvatlash-darajasi o'rtasidato'g'ridanto'g'ri-bog'liqlik mavjud. Axborot texnologiyalaridan strategik resurs sifatida foydalanishning barcha bosqichlari kuzatilgan ekan, u joriy ishlash standartini o'zgartirib,tashkilotni o'zbozorida yanada raqobatbardosh qilishi mumkin. AT yaratishi mumkin bo'lganstrategik ta'sirlar quyidagicha umumlashtiriladi:

a) mehnat jarayonini tashkil etishda o'zgarishlarnikeltirib chiqaradi (ish yanada mavhumlashadi, vaqt va makonning qisqarishi, bilimlarning doimiy mavjudligi, biznesni boshqarishning yangi shakllari);

b) Tashkilot darajasida va uning chegaralaridan tashqarida (virtual ishlab chiqarish zanjiri) turli biznes bo'linmalarida integratsiyani ta'minlaydi. Kompaniyalarning raqobatbardoshligi etkazib beruvchilar va

c) mijozlar bilan yaxshi o'zaro munosabatlarga bog'liq bo'lib, bunga IT orqali ham erishish mumkin;

v) Ko'pginatar moqamlarning raqobatdosh tabiatini o'zgartiradi (raqobatchilar o'rtasidagi strategik ittifoqlar va kooperativ shartnomalar, bunda kompaniyalar resurslar va xizmatlarni bo'lishish uchun hamkorlik qiladi, raqobatdosh ustunlikka ega bo'ladi);

d) Tashkilotlar uchun yangi strategik imkoniyatlarni taqdim etadi, bu esa missiya, maqsadlar, strategiyalar va operatsiyalarni baholash va qayta belgilashga olib keladi;

e) tashkiliy madaniyatning o'zgarishini nazarda tutgan holda, boshqaruv strategiyalari va tashkiliy tuzilmani o'zgartirishni talab qiladi.

Atrof-muhit doimo o'zgarib borayotganligi sababli, biznes va IT strategiyalarini nisbatan qisqaroq vaqtlarda rejalashtirish kerak. Bundan tashqari, tashkilot butun jarayon davomida duch keladigan yangi voqealarga moslasha oladigan darajada moslashuvchan bo'lishi kerak.

Yana bir muhim jihati shundaki, tez-tez texnologik yangiliklarni amalga oshirish keng qamrovli ijtimoiy-texnik o'zgarishlarni talab qiladi, bu esa moslashish uchun nisbatan uzoq muddatni talab qiladi. Bu maqsadga erishish oson emas, chunki shaxslar o'zgarishlarga qarshilik ko'rsatadilar; ham tashkilotga yuklanganlar, ham xodimlar o'zlariga duchor bo'ladiganlar ish qayta tiklanadi. Bu strategik o'tishlar yo'lidagi eng katta to'siqlardan biridir. Shu sababli, ushbu jarayon muvaffaqiyatli bo'lishi uchun Axborot texnologiyalarini joriy qilish uchun mas'ul shaxslar tashkiliy o'zgarishlar haqida ko'proq tushunchaga ega bo'lishi kerak.

Axborot texnologiyalarini boshqarishning murakkablik darajasi

Ushbu sohada olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ishtirokchilar axloq, adolat, adolat tamoyillari bilan bog'liq bo'lgan davlat muammolari oldida boshqaruvga axborot texnologiyalarini qo'llash siyosatini shakllantirish va amalga oshirish jarayonlari haqida tushunchaga ega bo'lishlar va harakat qilishlari mumkin. Ijtimoiy adolat va ratsionallik:

Ishga jalb qilingan mutaxassislar quyidagilarga ega bo'ladilar:

- Davlat tashkilotlarida boshqaruv muammolarini hal qilishda axborot texnologiyalarining imkoniyatlarini bilish.

- tuzilmaviy axborot tizimlari.
- Axborot texnologiyalari sohasidagi tizimni ko'rsating.
- Menejment va axborot texnologiyalari sohasida xizmat ko'rsatuvchiprovdarlarni yollash va baholash.

Ishtirokchilarning texnik kasbiy profili o'zgarishlar jarayonlarini boshqarish uchun etakchilik salohiyatiga muvofiq amalga oshiriladi. Ular jamoani boshqarish yoki axborot texnologiyalarini qo'llash loyihalarini amalga oshirishda tajribaga ega bo'lish kerak; ma'lumotlar bazalariga kirishda dastlabki bilimlar, miqdoriy mantiqiy fikrlash, qiyinchiliklar va natijalar va shaxslararo munosabatlarning qulayligi. Ushbu ko'rib chiqish kontekstida IT tushunchasi apparat, dasturiy ta'minot va ma'lumotlar aloqasi bilan cheklanib qolmasdan, ko'lamijihatidan yanada kengroq bo'lish nimaqsad qiladi. Asosan tashkiliy shakllarga murojaat qilish. Texnologiya atamasining etimologik kelib chiqishiga asoslanib, axborot, axborot tizimi va texnologiya atamalari o'rtasidagi to'liq farqni aniqlashda qiyinchilik mavjud (DAVENPORT, 1998). axborot muhiti”.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Burgelman, J., Ijtimoiy dinamika axborot jamiyati texnologiyasiga qanday ta'sir qiladi:
2. Innovatsion siyosat uchun darslar, OECDda 215-224-betlar, Ijtimoiy fanlar
3. Bakland Maykl K. -Axborot narsa sifatida - Amerika axborot fanlari jamiyati jurnali
4. Kennet C. Laudon va Jeyn P. Laudon - boshqaruv axborot tizimlari: raqamli firmani boshqarish - Nyu-York universiteti
5. Le Coadic Yves-François - Épistémologie va histoire de la Science de l'ma'lumot- Dans La Science de l'Information(2004), 57-86-betlar
6. Davenport, Tomas X.; Prusak, Lorens - Ishchi bilim: Tashkilotlar bilganlarini qanday boshqaradi: noshir: Garvard Business School Press
7. Teylor Robert S. "Axborotning hayotiy tsiklida qo'shimcha qiymatli jarayonlar", Amerika axborot fanlari jamiyati jurnali, 1982 yil
8. Teylor Robert S. "Savol-muzokaralar va kutubxonalarda ma'lumotlash", Kollej va tadqiqot kutubxonalari, 1968 yil